

הלכות גרושין פרק ו

א. השליח שעושה האשה לקבל לה גטה מיד בעלה, הוא הנקרא שליח קבלה; ומשיגיע הגט לידו, תתגרש כאלו הגיע לידה. וצריכה לעשותו, בפני עדים. וצריכה שני עדים שייעידו, שהגיע הגט ליד שלוחה; ואפלו הם הראשונים, או אחד מן הראשונים ואחר הרי זו עדות גמורה.

ב. במה דברים אמורים, בשאבד הגט או נקרע. אבל אם היה הגט יוצא מתחת ידי שליח הקבלה, אינו צריך עדים: בין שנמסר לו בעדים, בין שנתנו לו הבעל בינו לבינו וציאתו מתחת ידו, פיציתו מתחת ידי האשה. ואף על פי כן לכתחלה לא יתן לו הגט אלא בעדי מסירה, כמו האשה עצמה.

ג. הבעל אינו יכול לעשות שליח לקבל גט לאשתו; אבל נותן הגט לשליח להולין הגט לאשתו, וזה הוא הנקרא שליח הולכה. וכן האשה שולחת שליח להביא לה גטה מיד בעלה, וזה הוא הנקרא שליח הבאה. ואין שליח הולכה והבאה צריך עדים. ואין האשה מתגרשת בגט ששלח הבעל, או שהביא לה שליח הבאה, עד שיגיע גט לידה. וכל מקום שנאמר בענין הגטין שליח סתם, הוא שליח הולכה או שליח הבאה.

ד. הכל כשרין לשליחות הגט, בין שליח קבלה בין שליח הולכה והבאה, חוץ מן החמשה הנכרי, והעבד, והחרש, והשוטה, והקטן; ואם קבל או הביא אחד מהן גט, אינו גט. אבל הנשים והקרובים, כשרים; ואפלו הפסולין מדברי סופרים בעברה, כשרין לשליחות. אבל הפסולין בעברה מדברי תורה, פסולין להבאת הגט; ואם הביאו, הרי זה פסול. במה דברים אמורים, בשנתקים הגט בחותמיו; אבל אם לא נסמך בו, אלא על דברי פסול מן התורה בעברה אינו גט.

ה. היה השליח קטן כשנתן לו הגט וגדול כשהביאו, חרש ונתפקח, שוטה ונשתפה, נכרי ונתגיר, עבד ונשתחרר הרי זה בטל; אבל אם נתן לו הגט והוא פקח ונתחרש ונזר ונתפקח, היה שפוי כשנתן לו ונשתטה ונזר ונשתפה כשהביאו ליד האשה הרי זה גט כשר, מפני שתחלתו וסופו בדעת.

ו. האשה שעשת שליח בעדים ואמרה לו, טל לי גטי, יהא לי בידך הרי זה שליח קבלה, וכאלו אמרה לו התקבל לי גטי. ויש לאשה לעשות שליח קבלה, לקבל לה גטה מיד שלוחו שלבעלה. וקטנה אינה עושה שליח לקבלה, אף על פי שחצרה קונה לה גטה כגדולה מפני ששליח קבלה צריך עדים, ואין מעידין על הקטן שאינו בן דעת גמורה.

ז. האשה שעשת שליח קבלה, ואמר לו הבעל, אין רצוני שתקבל לה, אלא הרי זה גטה הולך אותו לה הרשות ביד הבעל, ונעשה זה שליח הולכה, לא שליח קבלה; אבל אם אמר לו, התקבל לה, או זכה לה, או הא לך לא עקר שליחות הקבלה. אמר לו, הולך לה עקר שליחות הקבלה, ונעשה שליח הבעל; וכן אם אמר לו, הולך ונתן לה עקר שליחות הקבלה.

ח. שליח האשה שבא לטל גט מן הבעל, ואמר לו, שליח קבלה אני, ואמר לו הבעל, הילך גט זה כמו שאמרה, כלומר איני עוקר שליחותה, אלא בין שעשת אותו שליח קבלה או

שְׁלִיחַ הוֹלָכָה, הָרִי אֶת כָּמָה שְׁאֲמָרָה, וְהֵבִיא אֶת הַגָּט, וְאָמְרָה לוֹ, לֹא שְׂמַתִּיךָ אֵלָּא שְׁלִיחַ הַבָּאָה אֶפְלוּ הַגֵּיעַ הַגָּט לַיָּדָה, אֵינָה מְגֵרֶשֶׁת: שֶׁהָרִי עָקֵר הַשְּׁלִיחַ שְׁלִיחוֹת שְׁאֲמָרָה הִיא, וְאָמַר לִבְעַל מַעוֹלָם לֹא נַעֲשִׂיתִי שְׁלִיחַ הַבָּאָה לָּהּ.

ז. אָמַר הַשְּׁלִיחַ לִבְעַל, שְׁלִיחַ הַבָּאָה אָנִי, וְאָמַר לוֹ הַבְּעַל, הֵא לָךְ כָּמָה שְׁאֲמָרָה, וְהֵבִיא אֶת הַגָּט, וְאָמְרָה לוֹ, שְׁלִיחַ קִבְּלָה שְׂמַתִּיךָ בִּינוֹן שֶׁהִגִּיעַ הַגָּט לַיָּדָה, מְגֵרֶשֶׁת: שֶׁהָרִי לֹא עָקֵר שְׁלִיחוֹת שְׁאֲמָרָה, אֵלָּא גֵרַע אוֹתָהּ, שֶׁהָרִי הִיא אוֹמֶרֶת לְקִבְּלָהּ, וְהוּא אוֹמֵר לִבְעַל לְהַבָּאָה בְּלִבָּד.

י. הַבְּעַל שֶׁשָּׁלַח גָּט לְאִשְׁתּוֹ, בָּא שְׁלִיחַ לְתַנּוּ לָּהּ, לֹא נִטְלָתָה אֵלָּא אֲמָרָה לוֹ בְּפָנָי עֲדִים, יִהְיֶה לִי גָט זֶה פְּקֻדוֹן אֶצְלָךְ, אוֹ שְׁאֲמָרָה לוֹ, הָרִי אֶת שְׁלִיחַ לְקַבְּלוֹ לִי הָרִי זֶה מְגֵרֶשֶׁת בְּסִפְּךָ, עַד שִׁיגִיעַ גָּט לַיָּדָה; וּמִשִּׁיגִיעַ גָּט לַיָּדָה, תִּתְגַּרֵּשׁ וְדָאִי.

יא. שְׁלִיחַ שֶׁהֵבִיא גָט כְּשֶׁהוּא נֹתֵנוּ לָּהּ, נֹתֵנוּ בְּפָנָי שְׁנַיִם, וְאוֹתָן הַשְּׁנַיִם צְרִיכִין לְקִרְוָתוֹ, וְאַחֵר כֵּךְ יִנָּתֵן לָּהּ בְּפָנֶיהֶם: שְׁדִין הַשְּׁלִיחַ עִם הָאִשָּׁה, כְּדִין הַבְּעַל עִמָּהּ, שֶׁתַּחֲתִיו הוּא קָם.

יב. לְפִיכָךְ אִם נָתַנוּ הַשְּׁלִיחַ לָּהּ, וְלֹא קָרְאוּהוּ עֲדֵי מְסִירָה, וְנִטְלָתָה וְזָרְקָתוּ לַיָּם הָרִי זֶה סִפְּךָ מְגֵרֶשֶׁת. עֵבֶר הַשְּׁלִיחַ וְנָתַן הַגָּט בֵּינוֹ לְבִינָה יִטְלָנוּ מִמֶּנָּה, וְיִחְזֹר וְיִתְנֶנּוּ לָּהּ בְּפָנָי שְׁנַיִם; וְאִם מֵת, הוֹאִיל וְהֵגֵט יוֹצֵא מִתַּחַת יָדָהּ וּמִקָּיָם בְּחוֹתָמָיו הָרִי זֶה כָּשֵׁר.

יג. שְׁלִיחַ שֶׁנִּטַּל אֶת הַגָּט, וְקָדָם שִׁיגִיעַ לַיָּד הָאִשָּׁה, חֲזָר הַבְּעַל וְאָמַר לוֹ, גָּט שֶׁשָּׁלַחְתִּי עִמָּךְ בָּטֹל, אוֹ שֶׁקָּדָם וְאָמַר לְאִשָּׁה, גָּט שֶׁשָּׁלַחְתִּי לָךְ בָּטֹל, אוֹ שֶׁשָּׁלַח שְׁלִיחַ אַחֵר לִבְטָלוֹ, אוֹ שְׁאֲמַר לְאַחֲרִים, גָּט שֶׁשָּׁלַחְתִּי לְאִשְׁתִּי בָטֹל הָרִי זֶה בָּטֹל, וְאַף עַל פִּי שֶׁהִגִּיעַ לַיָּדָה. וְכָל הַמְּבַטֵּל בְּפָנָי אַחֲרִים, צָרִיךְ לִבְטֹל בְּפָנָי שְׁנַיִם. וְאִם אַחֵר שֶׁהִגִּיעַ גָּט לַיָּדָה, אוֹ לַיָּד שְׁלִיחַ קִבְּלָהּ אֵינוֹ יָכוֹל לִבְטָלוֹ; וְאַף עַל פִּי שֶׁחֲזָר בְּתוֹךְ כְּדֵי דְבוּר וּבְטָלוֹ, הוֹאִיל וְאַחֵר שֶׁהִגִּיעַ לַיָּדָה אוֹ לַיָּד שְׁלִיחַ קִבְּלָהּ אוֹ לַחֲצֵרָה בָּטֹל אֵינוֹ בָּטֹל, וְהָרִי זֶה גָט כָּשֵׁר.

יד. הִיָּה מְחֻזָּר וּמִבְקָשׁ הַשְּׁלִיחַ כְּדֵי לִבְטָלוֹ, אוֹ שֶׁהִיָּה מִבְקָשׁ שְׁנַיִם שֶׁיִּבְטְלוּ בְּפָנֶיהֶם, וּבֵין שֶׁהוּא מְחֻזָּר וְרוֹדֵף הַגֵּיעַ הַגָּט לַיָּדָה, וְאַחֵר כֵּךְ בָּטֹל אֵינוֹ בָּטֹל, וְאַף עַל פִּי שֶׁהִיָּה מְחֻזָּר לִבְטָלוֹ קָדָם שִׁיגִיעַ לַיָּדָה.

טו. אָמַר לַעֲשֶׂרָה, כְּתִבוּ גָט וְתַנּוּ לְאִשְׁתִּי יָכוֹל לִבְטֹל זֶה שְׁלֹא בְּפָנָי זֶה, וְאֶפְלוּ בְּפָנָי שְׁנַיִם אַחֲרִים. שְׁלַח הַגָּט בֵּיד שְׁנַיִם, הָרִי זֶה יָכוֹל לִבְטֹל זֶה שְׁלֹא בְּפָנָי זֶה; וְאֶפְלוּ הָיוּ עֲשָׂרָה, מִשְׁבְּטָלוֹ בְּפָנָי אֶחָד מֵהֶם, בָּטֹל הַגָּט.

טז. וְכֵן מִי שְׁאָמַר לְשְׁנַיִם, גָּט שְׁאֲנִי כּוֹתֵב לְאִשְׁתִּי בָטֹל הוּא, וְכֹתֵב אַחֵר כֵּן גָּט, וְנָתַנוּ לָּהּ בְּפָנָי שְׁנַיִם אַחֲרִים הָרִי זֶה גָט בָּטֹל; וְזֶה הִיא מְסִירַת הַמּוֹדְעָה עַל הַגָּט. וְכֵן אִם אָמַר לָהֶם, כָּל גָּט שֶׁיִּכְתֹּב לִי פְלוֹנִי בָטֹל, אוֹ כָּל גָּט שֶׁאֶכְתֹּב בְּבֵית דִּינִי שֶׁלְּפָלוֹנִי הָרִי הוּא בָטֹל, אוֹ כָּל גָּט שֶׁאֶכְתֹּב מִהֵיוֹם עַד עֲשָׂרִים שָׁנָה בָטֹל הָרִי זֶה בָטֹל.

יז. וְכֵן אִם אָמַר לְשְׁנַיִם, כָּל גָּט שֶׁאֶכְתֹּב לְפָלוֹנִית אִשְׁתִּי בָטֹל הוּא, וְכָל דְּבָר שֶׁאֶבְטֹל בּוֹ מוֹדְעָה זֶה, הָרִי הוּא בָטֹל, וְכֹתֵב אַחֵר

כַּן גַּט וּנְתָנוּ לָהּ אָף עַל פִּי שְׁבִטֵל הַמּוֹדְעָה קֹדֶם שְׁיִכְתֹּב הַגֵּט וַיִּתְּנוּ לָהּ, הֲרִי הַגֵּט בָּטֵל.

יח. אִם כֵּן, מִה תִּקְנֶת דְּבַר זֶה שִׁיאָמְרוּ לוֹ הָעֵדִים קֹדֶם כְּתִיבַת הַגֵּט, אָמַר בְּפָנֵינוּ שְׁפָל הַדְּבָרִים שֶׁמִּסְרַת שְׁגוּרֵמִין כְּשִׁיתְקִימוּ אוֹתָן הַדְּבָרִים לְבִטֵּל גֵּט זֶה, הֲרִי הֵן בָּטִלִים, וְהוּא אוֹמֵר הֵן; וְאַחֵר כֵּן, אוֹמֵר לָהֶם לְכַתֵּב וּלְחַתֵּם וּלְתֵן לָהּ; וְלֹא יִנְיחוּהוּ לִילָךְ עַד שִׁיָּגִיעַ גֵּט לִידָהּ, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵצֵא וַיִּבְטְלוּ. וְאִין הַמוֹסֵר מוֹדְעָה וְלֹא הַמְּבִטֵּל מוֹדְעָה צָרִיךְ קִנְיָן.

יט. הַשּׁוֹלַח גֵּט בְּיַד שְׁלִיחַ, וּבִטֵּל הַגֵּט הֲרִי זֶה חוֹזֵר וּמְגַרֵּשׁ בּוֹ כְּשִׁירָצָה, שֶׁלֹּא בָטְלוּ מִתּוֹרַת גֵּט אֲלֹא מִתּוֹרַת שְׁלִיחוֹת. לְפִיכָךְ אִם הָיָה הַגֵּט בְּיַד הַבֶּעַל וּבָטְלוּ, כְּגוֹן שֶׁאָמַר גֵּט זֶה בָּטֵל הוּא אֵינוֹ מְגַרֵּשׁ בּוֹ לְעוֹלָם, וְהֲרִי הוּא כַּחֲרָס; וְאִם גֵּרֵשׁ בּוֹ, אֵינָהּ מְגַרֶשֶׁת. וְכֵן אִם פָּרַשׁ בַּעַת שְׁבִטְלוֹ, וְהוּא בְּיַד הַשְּׁלִיחַ וְאָמַר, גֵּט שֶׁשְּׁלַחְתִּי הֲרִי הוּא בָטֵל מִלְּהִיּוֹת גֵּט אֵינוֹ מְגַרֵּשׁ בּוֹ לְעוֹלָם.

כ. בְּאִיזָה לְשׁוֹנוֹת מְבִטֵּל הַגֵּט: אָמַר בָּטֵל הוּא, אִי אֶפְשִׁי בּוֹ, גֵּט זֶה לֹא יוֹעִיל, לֹא יַעֲזֹב, לֹא יִשְׁלַח, לֹא יִגְרֹשׁ, יֵהָא כַּחֲרָס, יֵהָא חָרָס, הֲרִי הוּא כַּחֲרָס אִם אָמַר אֶחָד מֵאלּוֹ, וּמִן הַדּוּמָה לָהֶן הֲרִי זֶה בָטֵל.

כא. אָבֵל אִם אָמַר גֵּט זֶה אֵינוֹ גֵּט, פָּסוּל הוּא, אֵינוֹ מוֹעִיל, אֵינוֹ מִתִּיר, אֵינוֹ מְשַׁלַּח, אֵינוֹ מְגַרֵּשׁ, חָרָס הוּא לֹא אָמַר כְּלוּם: שְׁאִין זֶה לְשׁוֹן מְבִטֵּל, אֲלֹא לְשׁוֹן מוֹדִיעַ אֱמֶתֶת הַדְּבַר; וְהֲרִי הוֹדִיעַ לָנוּ דְּבַר שֶׁאֵינוֹ כֵּן כְּמִי שֶׁאָמַר עַל דְּבַר הָאָסוּר שֶׁהוּא מִתֵּר, אוֹ עַל הַטֵּמֵא שֶׁהוּא טָהוֹר. אָמַר גֵּט זֶה בָטֵל, שֶׁמִּשְׁמַעוֹ פָּעַל שְׁעֵבֵר, כְּגוֹן "חֶמֶק עֵבֵר" (שִׁיר הַשִּׁירִים ה,ו) הֲרִי זֶה סֶפֶק; לְפִיכָךְ אִם נִתְגַּרְשָׁה בְּגֵט זֶה, הֲרִי הִיא סֶפֶק מְגַרֶשֶׁת.

כב. מִי שֶׁשְּׁלַח גֵּט לְאִשְׁתּוֹ, וּבֹא הַשְּׁלִיחַ וְאָמַר לוֹ, לֹא מִצְּאִיתִיָּהּ, אוֹ לֹא רָצַת לִקַּח, וְאָמַר הַבֶּעַל, בְּרוּךְ הַטּוֹב וְהַמְּטִיב, אוֹ כִּיּוֹצֵא בַּדְּבָרִים הָאֵלּוּ שֶׁמִּשְׁמַעֵן שְׁאִין בִּדְעָתוֹ לְגַרְשָׁהּ, שֶׁהֲרִי הוּא שֶׁמַּח בַּעֲפֹב הַגֵּט לֹא בָטֵל הַגֵּט, אֲלֹא יֵתֵן וְתִהְיֶה מְגַרֶשֶׁת, עַד שִׁיאָמַר לוֹ בִּפְרוּשׁ לֹא תֵתֵן, אוֹ יִבְטֵל בִּפְרוּשׁ.

כג. מִי שֶׁשְּׁלַח גֵּט לְאִשְׁתּוֹ, וְחוֹזֵר וּבָטְלוּ בְּפָנֵי שְׁנַיִם אֲחֵרִים, וְכֵן מִי שֶׁמִּסֵּר מוֹדְעָה עַל הַגֵּט מִכֵּין אוֹתוֹ מִכַּת מִרְדּוֹת, מִפְּנֵי שְׁגוּרָם לְהִיּוֹת מִמְּזֻרִים: שֶׁהֲרִי יִגִּיעַ גֵּט לִידָהּ וְתִנָּשֵׂא בּוֹ, וְאַחֵר זִמָּן יֵצֵאוּ הָעֵדִים שְׁבִטֵּל בְּפָנֵיהֶם אוֹ שֶׁמִּסֵּר מוֹדְעָה בְּפָנֵיהֶם קֹדֶם שְׁיִכְתֹּב הַגֵּט; וְנִמְצָא הוֹלֵד מִמְּזֹר.

כד. שְׁלִיחַ שֶׁהֵבִיא גֵט, וּנְתָנוּ לְאִשָּׁה אֵין אוֹמְרִין שֶׁמָּא בָטְלוּ הַבֶּעַל, אֲלֹא נוֹתְנִין אוֹתוֹ לָהּ בְּחֻזְקַת שֶׁהוּא כָּשֵׁר; וְתִנָּשֵׂא בּוֹ. וְאִם נִמְצָא אַחֵר כֵּן שְׁבִטְלוּ, תֵּצֵא וְהוֹלֵד מִמְּזֹר. וְכֵן הַפּוֹתֵב גֵּט וּנְתָנוּ לְאִשְׁתּוֹ, אֵין אוֹמְרִין שֶׁמָּא מִסֵּר מוֹדְעָה עַל גֵּט זֶה; אֲלֹא הֲרִי הוּא בְּחֻזְקַת כְּשָׁרוֹת, וְתִנָּשֵׂא בּוֹ.

כה. וְכֵן הַמְּבִיא גֵט, וְהַנִּיחַ הַבֶּעַל חוּלָה אוֹ שֶׁהָיָה זָקֵן נוֹתְנוֹ לָהּ בְּחֻזְקַת שֶׁהוּא קָיָם. אָבֵל אִם הִנִּיחוֹ גּוֹסֵס, רַב גּוֹסְסִין לְמִיתָהּ; וְאָף עַל פִּי שֶׁנְּתָנוּ לָהּ הֲרִי זֶה סֶפֶק גְּרוּשִׁין, שְׁאִין גֵּט לְאַחֵר מִיתָהּ. וְכֵן עִיר שֶׁהִקִּיפָה הַחִיל וְהִיא בְּמִצּוֹר, וְסָפִינָה הַמְּטָרֶפֶת בָּיִם, וְהִיוֹצֵא לְדוֹן הֲרִי אֵלּוּ בְּחֻזְקַת חַיִּים; וְאִם הָיָה גֵט אֶחָד מֵהֵן בְּיַד הַשְּׁלִיחַ נוֹתְנוֹ לְאִשְׁתּוֹ, וְתִהְיֶה בְּחֻזְקַת מְגַרֶשֶׁת.

כו. אָבֵל עִיר שְׁכַבְשָׁה הַגִּיס וְהִבְקָעָה, וּסְפִינָה שְׁאֲבָדָה בַּיָּם, וְהִיוָצָא לְהָרֵג מִבֵּית דִּין שְׁלֹגוּיִים, וּמִי שֶׁגָּרְרָתוֹ חֵיָהּ, אוֹ שְׁטָפוּ נָהָר, אוֹ נָפְלָה עָלָיו מִפֶּלֶת נוֹתָנִין עָלֶיהָן חֲמֵרֵי חַיִּים, וְחֲמֵרֵי מֵתִים. וְאִם הָיָה גָט אֶחָד מֵהֶן בְּיַד הַשְּׁלִיחַ, אֵינּוּ נוֹתְנֵנוּ לְאַשְׁתּוֹ; וְאִם נִתְּנוּ לָהּ, הָרִי זוֹ סִפְק מְגֻרָשֶׁת. וְאִם נוֹדַע שְׂמִת הַבַּעַל קֶדֶם שְׂיָגִיעַ גָּט לִידָה, אֵינּוּ גָט.

כז. הַבַּעַל שֶׁשָּׁלַח גָּט לְאַשְׁתּוֹ, הָרִי הוּא חַיֵּב בְּמִזְוֹנוֹתֶיהָ וּבְכָל תְּנָאֵי כְּתוּבָה, עַד שְׂיָגִיעַ הַגָּט לִידָה, אוֹ לִיד שְׁלִיחַ קְבָלָה.